

Årsberetning 2017

Rådet for
Erhvervsakademi-
uddannelser og
Professionsbachelor-
uddannelser

Juli 2018

Udgivet af Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Bredgade 40
1260 København K
Tel.: 3544 6200
sfu@ufm.dk
www.ufm.dk

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISBN: 978-78-92962-24-9

ISBN web: 978-87-93706-30-9

Årsberetning 2017

Rådet for Erhvervsakademi-
uddannelser og Professionsbachelor-
uddannelser

Juli 2018

Indhold

Forord	5
1. Generel status og udvikling på uddannelsesområdet: konsolidering	6
2. Rådgivning, aktiviteter og anbefalinger i 2017	8
2.1. Afskaffelse af et adgangskrav for erfarne ansøgere til diplomuddannelser	8
2.2. Andre aktiviteter	9
2.3. Høringssvar og indstillinger	9
3. Emner og aktiviteter for rådet i 2018	11
4. Om rådet	12
4.1. Opgaver	12
4.2. Medlemmer og indstillingsret	12

Forord

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser afgiver hermed sin tiende årsberetning, siden rådet blev nedsat i 2008.

Rådet skal hvert år afgive en skriftlig beretning til uddannelses- og forskningsministeren om rådets virksomhed. Beretningen skal indeholde en samlet status for området samt forslag til initiativer og anbefalinger inden for erhvervsakademiuddannelserne, professionsbacheloruddannelserne og de videreuddannelsesforløb, der knytter sig hertil, hvilket især vil sige feltet af akademiuddannelser og diplomuddannelser.

Rådet har også med denne årsberetning fulgt den kortere form, der blev indført sidste år, således at der heller ikke i år i selve beretningen ligger en større kommentering af data og figurer for udviklingerne i antallet af ansøgere, optagne, årselever på efter- og videreuddannelser mv. Disse udviklinger fremgår fint af "tallenes tale" i sig selv, som man kan se i beretningens bilag med tabeller og figurer.

Beretningens struktur er et indledende afsnit, hvor rådet kort kommenterer den generelle status og udvikling på sit uddannelsesområde, et andet afsnit der redegør for rådets aktiviteter og afgivne anbefalinger til uddannelses- og forskningsministeren eller i forbindelse med høringer og indstillinger, et tredje afsnit med omtale af emner, som rådet planlægger at drøfte i 2018, og et sidste afsnit med fakta om rådet, herunder medlemskredsen i 2018. Efter beretningen følger så bilaget med data, tabeller og figurer ajourført op til det senest tilgængelige og validerede år. I år var der udfordringer med at få aktivitetstallene for akademi- og diplomuddannelser endeligt valideret, og det er årsagen til, at årsberetningen først afgives nu og ikke tidligere på året som vanligt.

Conni Simonsen
Formand

1. Generel status og udvikling på uddannelsesområdet: konsolidering

Rådets område dækker over seks videregående uddannelsesgrupper.

Der er de tre ordinære grupper, som alle er tilrettelagt som fuldtidsuddannelser og uden deltagerbetaling:

- Erhvervsakademiuddannelser, typisk 2-årige forløb.
- Professionsbacheloruddannelser, typisk 3½-årige forløb.
- Professionsbacheloroverbygningsuddannelser, typisk 1½-årige forløb efter erhvervsakademiuddannelsesniveau.

Der er herudover de tre grupper, der er tilrettelagt inden for voksen- og efteruddannelsessystemet som deltidsuddannelser i en periode over typisk 2-3 år og med deltagerbetaling. Uddannelserne kræver desuden et par års relevant erhvervserfaring mellem hvert niveau, før man kan optages:

- Akademiuddannelser svarende til erhvervsakademiniveau.
- Diplomuddannelser svarende til professionsbachelorniveau.
- En gruppe af øvrige voksen- og efteruddannelser, hvoraf meritlærer og meritpædagog er de to absolut største.

Ser man på den samlede udvikling for optaget på disse seks uddannelsesgrupper, kan rådet med tilfredshed konstatere, at nøgleordet fortsat er konsolidering (tallene med både vinter- og sommeroptag for hvert år fremgår af bilagets første seks tabeller 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2 og 2.3).

Mellem de tre ordinære uddannelsesgrupper er der en smule udsving med lidt færre optagne på erhvervsakademiuddannelserne, lidt flere på professionsbacheloruddannelserne og nogle færre på professionsbacheloroverbygningerne. Men samlet set blev der optaget 43.086 nye studerende på de tre grupper i 2017, hvilket er på niveau med det hidtil højeste optag overhovedet.

For voksen- og efteruddannelser opgøres størrelsen ikke i antallet af optagne personer, men i løbende aktivitet som kan variere fra person til person, da uddannelserne kan tages over op til seks år fra indskrivning til afslutning. Aktiviteten måles i antal "årselever" svarende til et års studier for en person helt analogt til STÅ-aktivitet.

For de tre grupper samlet er der tale om en yderst beskeden fremgang på 1 procent – aktiviteten var i alt 13.101 årselever i 2016 og 13.236 årselever i 2017.

På den ene side vil rådet glæde sig over, at den markante nedgang i den samlede aktivitet, som man så indtil for nogle år siden, ser ud til at være stoppet og vendt til en lille stigning. På den anden side bemærker rådet nogle forskelle mellem de tre grupper af efter- og videreuddannelser. For gruppen af øvrige uddannelser er der stagnation med ca. 1.740 årselever i både 2016 og 2017. For akademiuddannelserne er der omvendt stigning for andet år i træk med omkring 300 årselever fra ca. 4.080 i 2016 til 4.335 i 2017. Med aktivitetsniveauet for de sidste tre år ser akademiuddannelserne ud til at være inde i en positiv udvikling. En væsentlig årsag hertil er øget aktivitet på de akademiuddannelser, som er omfattet af den såkaldte VEU-milliard. Men for diplomuddannelserne – den markant største gruppe i antal årselever af de tre – er der desværre tale om en fortsat nedgang, som det ses i alle årene fra 2013. I 2016 var aktiviteten på ca. 7.280 årselever, i 2017 var den 7.160.

Rådet deler det brede politiske ønske om en yderligere vækst i den videregående efter- og videreuddannelsesaktivitet fremover. Som et muligt delelement til at øge aktiviteten på diplomuddannelser vil rådet pege på sin anbefaling om at fjerne adgangskravet om to forudgående erhvervserfaring efter adgangsgivende eksamen for erfarne ansøgere til diplomuddannelser, som var sidste års hovedemne for rådet. Et andet element kunne være at indføre finansielle incitamentter til at tage moduler på diplomuddannelser, f.eks. i lighed med den omtalte VEU-pulje hvor der ydes et større tilskud til aktivitet på moduler inden for i første række de teknisk-produktionsrettede akademimoduler.

2. Rådgivning, aktiviteter og anbefalinger i 2017

Rådet fortsatte i 2017 at have et stort fokus på videregående voksen- og efteruddannelse, bl.a. med henblik på at afgive anbefalinger til ministeren og ministeriet.

2.1. Afskaffelse af et adgangskrav for erfarne ansøgere til diplomuddannelser

Som allerede omtalt var hovedemnet over især to af rådets møder et forslag om at fjerne et adgangskrav om to års erhvervs erfaring, før man med en erhvervsakademi- eller en akademiuddannelse kan gå i gang med at følge fag under en diplomuddannelse. Hvis f.eks. en faglært med flere års erhvervs erfaring bag sig, går i gang med at tage en akademiuddannelse på deltid, mens han eller hun er i beskæftigelse, og så gerne vil optages på moduler en efterfølgende diplomuddannelse, når han eller hun har færdiggjort akademiuddannelse, så må uddannelsesstederne ud fra de gældende regler ikke optage vedkommende, før der er gået yderligere mindst to år, hvor han eller hun har været i relevant beskæftigelse. Det fandt hele rådet ikke var hensigtsmæssigt for de erfarne ansøgere, som samlet allerede har været en pæn årrække på arbejdsmarkedet, og hvor f.eks. også deres arbejdsgiver gerne ser, at de fortsætter med at videreudanne sig med fag på en diplomuddannelse.

Rådet anbefalede derfor sidste år den daværende uddannelses- og forskningsminister, at han gav ansøgere mulighed for gå i gang med moduler på en diplomuddannelse umiddelbart efter deres afslutning af en akademiuddannelse eller en erhvervsakademiuddannelse, hvis de opfyldte disse tre betingelser:

- De skal have en flerårig, relevant erhvervs erfaring bag sig, f.eks. 4-6 år eller derover
- De er ved optagelsen på diplomuddannelsen i relevant beskæftigelse
- Hvis de ønsker at tage en samlet diplomuddannelse, skal den fulde uddannelse tages på deltid over mindst to år, så den gensidige befrugtning mellem teori og praksis, der er en af hjørnesteene i det videregående voksen- og efteruddannelsessystem, fastholdes.

Ministeren svarede, at rådets henvendelse efter hans vurdering pegede på en konkret barriere i det videregående VEU-system. De på det tidspunkt igangværende trepartsforhandlinger mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter gjorde imidlertid, at man måtte afvente ændringer, før der forelå en trepartsaftale.

Det kan nævnes, at rådet i 2018 har fremsendt den samme anbefaling til nuværende uddannelses- og forskningsminister, Tommy Ahlers.

2.2. Andre aktiviteter

Et element i den indgåede trepartsaftale var, der fremover skal være et årligt fælles voksen- og efteruddannelsesmøde mellem rådet og Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), som rådgiver undervisningsministeren om bl.a. arbejdsmarkedsuddannelserne. Mødet er programsat til onsdag d. 5. september, 2018 hos LO på Islands Brygge, hvor der skal drøftes en række efteruddannelsesinitiativer med relevans for begge råd.

Rådet havde derudover en række eksterne oplægsholdere på sine møder i 2017. Fra Uddannelses- og Forskningsministeriet var der oplæg om det nye bevillingssystem for de videregående uddannelser. Der var endvidere fra IBM hhv. to uddannelsessteder i alt tre oplæg om digitalisering af uddannelsesudbud samt e-læring i voksen- og efteruddannelsessystemet.

Rådet har traditionelt et årligt heldagsmøde med institutionsbesøg. I 2017 var der besøg på Erhvervsakademi Dania i Randers og VIA University College i Aarhus.

På Erhvervsakademi Dania hørte rådet bl.a. om både udfordringer og muligheder ved at have relativt mange regionale afdelinger og udbudssteder og om institutionens understøttelse af kvalitet i de studerendes praktikforløb. På VIA's afdeling i Skejby blev der bl.a. fortalt om tværgående samarbejde mellem de sundhedsfaglige uddannelser og fag, herunder også til SOSU-assistenten på den ene side og til medicinstuderende fra universitetet på den anden side. Derudover fortalte VIA, hvordan der nu var udviklet onlineundervisning, der foregik på et bestemt tidspunkt, og hvor alle studerende og underviseren kunne se hinanden på skærmen. Det kræver, at alle studerede er til stede på samme tidspunkt, hvilket muliggør en også mundtlig interaktion, hvilket man ikke kan med onlineundervisning, der blot er optagede undervisningstimer lagt på nettet. Men de studerende behøver ikke nødvendigvis være fysisk til stede på institutionen, og undervisningsformen kan f.eks. gavne studerende med relativt lang transportafstand til uddannelsesstedet.

2.3. Høringssvar og indstillinger

Rådet modtager hvert år løbende en række høringer om emner, der falder uden for rådets område, f.eks. om ungdomsuddannelser eller AMU-uddannelser. Endvidere sker det, at rådet også modtager høringer, som nok falder inden for dets område, men hvor det må konstateres, at medlemmerne indbyrdes ikke kan nå til en tilstrækkelig grad af enighed til, at det giver mening, at rådet som samlet organ afgiver høringssvar. Her svarer de enkelte medlemsorganisationer med interesse for emnet i stedet hver for sig. I begge tilfælde, der udgør langt hovedparten af høringsmaterialet, nøjes rådet med at kvittere for modtagelsen, og det vil derfor ikke være relevant her at nævne de høringer.

I 2017 afgav rådet indholdsmæssige svar til tre høringer om udkast til lovforslag.

Det ene var udkast til forslag til lov om indførelsen af en erhvervskandidatuddannelse, hvor studerende på udvalgte områder kan tage kandidatuddannelsen på fire år, mens de arbejder ved siden af. Rådet forholdt sig til de eventuelle muligheder for professionsbachelor ved dels at anbefale, at ordningen også burde indføres på de særlige kandidatuddannelser, der er udviklet med henblik på optag af professionsbachelor, f.eks. inden for de sundheds- og socialfaglige områder, dels at en erhvervskandidatstuderende også burde kunne være en, som skal ansættes i den offentlige sektor og ikke kun i den private. Det andet forhold blev ikke fulgt, men rådet kunne på sit sidste møde i 2017 konstatere, at der i den efterfølgende liste over godkendte erhvervskandidatuddannelser var to inden for sygepleje – klinisk sygepleje på Syddansk Universitet og sygepleje på Aarhus Universitet – der begge var udviklet med henblik på optag af navnlig sundhedsfaglige professionsbachelor.

Det andet svar angik ændring af lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, hvor rådet bakkede op om, at institutioner, der har påbegyndt en institutionsakkrediteringsproces, fremover vil få mulighed for at vælge mellem enten at afvente resultatet af den proces eller i stedet søge om en uddannelsesakkreditering ved godkendelse af nye uddannelser eller udbud.

Det tredje og sidste svar var forslag til lov om etablering af en nationalt institution, Studievalg Danmark, der skulle have de hidtidige regionale studievalgscentre under sig som regionale afdelinger af institutionen. Rådet tilsluttede sig de generelle linjer og fremhævede endvidere det positive i, at det kommende Studievalg Danmark får til opgave at vejlede også voksne om videregående uddannelse og voksen- og efteruddannelse, således som de tidligere regionale centre har haft det.

I lighed med tidligere år er rådet høringspart til den årligt justerede positivliste for moduler til ordningen om seks ugers jobrettet uddannelse under Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Positivlistens fag og moduler er primært fra AMU- og erhvervsuddannelsesområdet, men der er også ca. 50 moduler fra relevante akademiuddannelser, som rådet kommenterer på. Der var generelt tilfredshed med listen, men det blev bl.a. påpeget, at der helt manglede akademimoduler inden for det finansielle område. Rådets høringssvar gav anledning til, at et ekstra modul – Finansielle forretninger – blev optaget på positivlisten for 2018.

Rådet har endelig en indstillingsret til to af medlemmerne i bestyrelsen for Danmarks Evalueringsinstitut under Undervisningsministeriet. Rådet valgte at genindstille Bente Sorgenfrey, formand for FTF, samt indstille Rasmus Dahl, konsulent i Dansk Industri. Med de indstillinger levede rådet endvidere op til anmodningen fra Undervisningsministeriet om at indstille personer af begge køn.

3. Emner og aktiviteter for rådet i 2018

På sit møde 4. december 2017 besluttede rådet sig for at se mere på baggrund og årsager til frafald på de videregående uddannelse med afsæt i den analyse om emnet, som Uddannelses- og Forskningsministeriet var ved at færdiggøre på daværende tidspunkt. Derudover ville rådet forholde sig til den kommende reform af bevillingssystemet, herunder de kvalitetskriterier som skulle indgå som et af flere delelementer i det nye system. Begge dele var tema for årets første rådsmøde.

Rådet har i flere år beskæftiget sig med anbefalinger om videregående voksen- og efteruddannelse, og det emne indgik oprindeligt på arbejdsplanen. Det kan nævnes, at rådet efterfølgende i 2018 besluttede at lade det emne ligge til udgangen af 2019. Begrundelsen var, at der med opfølgningen på trepartsaftale III nu var tre nedsatte arbejds- og følgegrupper for videregående voksen- og efteruddannelse, og i disse grupper indgik en række af rådets medlemsorganisationer også som medlemmer, så med mindre der var et aspekt inden for området, som ikke bliver behandlet i nogle af de tre grupper, vil det hensigtsmæssige være at afvente disse gruppers arbejde.

Et af de årlige møder er traditionelt et heldagsmøde, der anvendes til institutionsbesøg – i 2018 bliver det til Odense for bl.a. at høre om den kommende fusion mellem professionshøjskolen og erhvervsakademiet samt den fynske robotklynge og dennes muligheder for at få dækket sit behov for uddannet arbejdskraft. Emnet for årets sidste rådsmøde emne er ikke endeligt fastlagt, men et fokus på digitalisering i de videregående uddannelser er en mulighed.

4. Om rådet

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser er nedsat af uddannelses- og forskningsministeren i henhold til § 18 i Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Rådet blev første gang nedsat i april 2008 og erstattede de tidligere råd Erhvervsakademirådet og Rådet for de mellemlange videregående uddannelser. Baggrunden for rådets oprettelse var bl.a., at erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne udgjorde et uddannelsesområde med fælles regelgrundlag og formål, og at rådet samtidig skulle understøtte disse uddannelsers profil i det samlede uddannelsesbillede.

4.1. Opgaver

Rådet har til opgave at rådgive uddannelses- og forskningsministeren om uddannelserne, herunder om følgende ti forhold:

- 1) Uddannelsernes udvikling.
- 2) Generelle spørgsmål om udbuddet af uddannelser i forhold til dokumenterede behov på arbejdsmarkedet.
- 3) Generelle konsekvenser for uddannelserne som følge af nye eller ændrede behov på arbejdsmarkedet.
- 4) Formål og strukturelle rammer.
- 5) Adgangskrav.
- 6) Sammenhæng med øvrige uddannelser og uddannelsesområder.
- 7) Rammer for forsøgsvirksomhed.
- 8) Efter- og videreuddannelse.
- 9) International uddannelse.
- 10) Kvalitetssikring og kvalitetsudvikling.

Rådet mødes fire gange årligt for at behandle og drøfte uddannelsespolitiske områder med henblik på at kunne afgive konkrete anbefalinger og rådgive ministeren. Rådet har endvidere et forretningsudvalg, der ligeledes mødes fire gange årligt.

På baggrund af rådets arbejde afgives hvert år en skriftlig beretning til ministeren med en samlet status og forslag til nye initiativer inden for erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne samt de tilknyttede voksen- og efteruddannelsesforløb.

4.2. Medlemmer og indstillingsret

Uddannelses- og forskningsministeren udpeger formanden samt indtil to personligt udpegede medlemmer. Herudover udpeges 18 medlemmer efter indstilling fra de i loven nævnte indstillingsberettigede organisationer, der består af alle foreninger og organisationer for både arbejdsgivere og arbejdstagere i den private såvel som den offentlige

sektor, som har direkte interesser i de uddannelser, som falder under rådets faglige område. Ministeren kan herudover udpege repræsentanter for institutioner, rådgivende organer og faglige forsamlinger som tilforordnede til at deltage i rådets arbejde.

Rådets medlemmer og tilforordnede beskikkes for fire år ad gangen med mulighed for genbeskikkelse. Alle medlemmer samt formanden er beskikket frem til 30. april 2020 - dog ikke de to studenterrepræsentanter, der beskikkes for to år. Listen nedenfor er opdateret ultimo november 2018.

Udpeget personligt af ministeren:

- Formand Conni Simonsen, direktør, Ingeniørhøjskolen Aarhus Universitet
- Politisk chef Jannik Schack, Tænk tanken DEA
- Områdechef Jakob Rathlev, Danmarks Evalueringsinstitut

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Dansk Byggeri, Dansk Erhverv og Dansk Industri i fællesskab:

- Uddannelses- og forskningspolitisk chef Mads Eriksen, Dansk Erhverv (erstattede i 2017 Mette Fjord Sørensen)
- Chef for forskning, videregående uddannelser og mangfoldighed Mette Fjord Sørensen, DI (erstattede i 2018 Mette Nielsen, der i 2017 erstattede Sarah Gade Hansen, begge DI)

Et medlem udpeget efter indstilling fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening:

- Politisk konsulent Karen Winnie Larsen (erstattede i 2018 Lars Djernæs)

Et medlem udpeget efter indstilling fra Ledernes Hovedorganisation:

- Uddannelseschef Thomas Christensen

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Danske Regioner:

- Konsulent Maya Ryevad Lauritsen (erstattede i 2017 Kasper Munk Rasmussen)
- Konsulent Natacha Jensen

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Kommunernes Landsforening:

- Specialkonsulent Tim Pedersen (erstattede i 2017 Henrik Casper)
- Konsulent Ursula Dybmose

Tre medlemmer udpeget efter indstilling fra Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF):

- Formand for FTF's Fællesråd Bente Sorgenfrey
- Faglig sekretær Lars Søgaard Jensen, BUPL (erstattede i 2018 Dorthe Steenberg, Dansk Sygeplejeråd)
- Forbundssekretær Morten Rønne, PROSA (erstatning for Solveig Ørteby, Finansforbundet, som udtrådte i 2017)

To medlemmer udpeget efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark (LO):

- Afdelingskoordinator Rasmus Ø. Jacobsen, LO
- Politisk rådgiver Gitte Brückner, HK, (erstattede i 2018 Pia Svane, der i 2017 havde erstattet Martin Grønbæk Jensen, begge HK)

Et medlem udpeget efter indstilling fra Ingeniørforeningen i Danmark (IDA):

- Chefkonsulent Anne Kathrine Bøjsen, IDA
To medlemmer udpeget efter fælles indstilling fra de studerendes organisationer:
- Anine Kjølback Sørensen, serviceøkonomstuderende, Copenhagen Business Academy (til erstatning for Asbjørn Høj Olesen, som udtrådte med udgangen af 2017)
- Jenny Maria Jørgensen, lærerstuderende, Københavns Professionshøjskole

Et medlem udpeget efter indstilling fra professionshøjskolernes rektorkollegium:

- Rektor Erik Knudsen, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole (erstattede i 2017 Harald Mikkelsen, VIA University College) og medlem af Rektorkollegiet for Danske Professionshøjskoler

Et medlem udpeget efter indstilling fra erhvervsakademiernes rektorkollegium:

- Rektor Niels Egelund, IBA Erhvervsakademi Kolding, og formand for Rektorkollegiet for Danske Erhvervsakademier

Tilforordnede:

Udpeget efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU):

- Chefkonsulent Jakob Krohn-Rasmussen, Dansk Byggeri

Udpeget efter indstilling fra Danske Universiteter:

- Instituttleder Anne Jensen, Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet